

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/96/2019
Identifikačné číslo spisu: 5811206880
Dátum vydania rozhodnutia: 27.10.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5811206880.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Viery Petrikovej a JUDr. Jany Haluškovej, v spore žalobcu TMS-MONTYS s.r.o., so sídlom Nádražná 1958, 900 28 Ivanka pri Dunaji, IČO: 34 103 287, zastúpeného AK MS s.r.o., so sídlom Galandova 3, 811 06 Bratislava, IČO: 47 237 767, proti žalovanému 1/ I. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX G. XXX a 2/ J. Y., K. XX.XX.XXXX, trvale bytom R. G.É., aktuálne bytom XXX XX J. XXX, o zaplatenie 29.339,86 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 8C/19/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 25. januára 2018 č. k. 9Co/245/2017-761 takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a.

II. Žalovanému I/ ani žalovanému II/ voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 26. apríla 2017 č. k. 8C/19/2012-716 zamietol žalobu (I. výrok), rozhodol, že žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu (II. výrok) a štát má právo na náhradu trov konania voči žalobcovi v celom rozsahu (III. výrok).

1.1. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že predmetom konania začatého dňa 05.12.2011 bolo (po zmenách žaloby) zaplatenie 11.667,245 eur s úrokom z omeškania vo výške 14,25 % ročne od 10.12.2008 do zaplatenia žalovaným 1/ z titulu schodku na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať a zaplatenie druhej polovice schodku na skladových zásobách v sume 11.667,245 eur, ako aj sumy 6.005,37 eur žalovaným 2/ z dôvodu ním zavineného schodku na zverenej hotovosti z tržby, ktorú si ponechal (spolu s úrokom z omeškania 14,25 % ročne od 10.12.2008 do zaplatenia), za čo bol odsúdený v konaní sp. zn. 4T/70/2011 Okresným súdom Námestovo za prečin sprenevery. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť 19.07.2011 a poškodený žalobca bol s nárokom na náhradu tejto škody odkázaný na občianske súdne konanie. Žalobu žalobca odôvodnil tým, že ako zamestnávateľ uzavrel dňa 31.07.2007 so žalovaným 1/ aj so žalovaným 2/ pracovnú zmluvu a aj dohodu o hmotnej zodpovednosti v zmysle § 182 ZP (Zákonník práce - zák. č. 311/2001 Z. z.) za zverené hodnoty, ktoré

je zamestnanec povinný vyúčtovať (zverený tovar, zásoby materiálu, peňažné prostriedky, ceniny, doklady), ktoré budú na pobočku a sklad v K. pravidelne dodávané. Žalovaní na seba prebrali spoločnú hmotnú zodpovednosť spolu s ostatnými zamestnancami pracujúcimi na prevádzke K.. Dňa 09.12.2008 bola v prevádzke žalobcu v K. vykonaná fyzická a účtovná inventarizácia majetku (skladových zásob), ktorou bolo zistené manko vo výške 820.380,- Sk (27.231,63 eur) a inventarizáciou stavu hotovosti v pokladni a odvodov hotovostných tržieb a peňažných prostriedkov bol zistený rozdiel vo výške 63.512,50 Sk (2.108,23 eur). S poukazom na § 189 ods. 1, 2 ZP uviedol, že priemerný mesačný zárobok za rozhodujúce obdobie obidvoch žalovaných bol rovnaký, a teda každý z nich zodpovedá žalobcovi za vzniknutú škodu vo výške 50 %. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ prevzali každý časť zodpovednosti (50 %) za vzniknuté manko v celkovej hodnote 883.892,50 Sk (29.339,86 eur), svoj záväzok písomne uznali podpísaním zápisu z inventarizácie stavu tovaru na sklade, hotovosti v pokladni a následne odvodu hotovostných tržieb a peňažných prostriedkov na prevádzke v K. zo dňa 09.12.2008.

1.2. Okresný súd žalobu zamietol s poukazom na § 1 ods. 4 Zákonníka práce a § 106 ods. 1, 2, § 110 ods. 1 veta druhá Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Mal za to, že žalovaní na základe dohody o spoločnej hmotnej zodpovednosti zodpovedajú za schodok zistený inventarizáciou zásob a hotovosti na prevádzke žalobcu v K. dňa 09.12.2008 v celkovej výške 29.339,86 eur, avšak vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalobu zamietol. Uviedol, že žalobca si nárok na náhradu škody uplatnil po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty (§ 106 ods. 1 OZ), keďže schodok bol zistený 09.12.2008 a žaloba bola súdu doručená 05.11.2011. Mal za to, že na premlčanie nároku žalobcu sa nevzťahuje ust. § 110 ods. 1 OZ, keďže listiny - zápisy z inventarizácie, v ktorých je obsiahnutý prejav žalovaných, že nesú plnú zodpovednosť za uvedený schodok, resp. jeho alikvotnú časť 441.969,25 Sk a sú si ho vedomí, neobsahujú uznanie dlhu. Žalovaní podpismi listín len akceptovali výsledky zistené inventarizáciou a uviedli, že sú si vedomí zodpovednosti za takto vzniknutý a vyčíslený schodok, t. j. neobsahujú výslovný prejav ani jedného, že do dôvodu a výšky uznávajú takto vyčíslený dlh voči žalobcovi a zaväzujú sa ho uhradiť (§ 558 OZ). O nároku na náhradu trov konania žalovaných rozhodol okresný súd vzhľadom na ich plný úspech vo veci podľa ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a priznal im ho v celom rozsahu. Keďže žalobca v konaní nemal úspech, uložil mu povinnosť zaplatiť aj trovy konania štátu.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 25. januára 2018 č. k. 9Co/245/2017-761 na základe odvolania žalobcu postupom podľa § 387 ods. 1 CSP v spojení s § 219 ods. 3 CSP rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a žalovaným priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu (druhý výrok). Konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, výsledky ktorého právne i vecne správne vyhodnotil, z vykonaného dokazovania vyvodil aj správny právny záver a svoje rozhodnutie náležite a v súlade s § 220 ods. 2 CSP odôvodnil. Odvolací súd sa s odôvodnením napadnutého rozsudku stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP), preto na zdôraznenie správnosti odvolaním napadnutého rozhodnutia a ku odvolacím námietkam žalobcu doplnil ďalšie dôvody.

2.1. Odvolací súd zdôraznil, že žalobca sa žalobou z 05.12.2011 proti žalovaným ako spoločne hmotne zodpovedným zamestnancom domáhal zaplata schodku na im zverených skladových zásobách a hotovosti, zisteného inventarizáciou vykonanou 09.12.2008 vo výške 29.339,86 eur, u každého v sume 14.669,93 eur (podľa pomeru ich priemerných zárobkov), vrátane úrokov z omeškania odo dňa nasledujúceho po vykonaní inventúry a trov konania, t. j. nároku na náhradu škody sa voči nim domáhal po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej doby na náhradu škody podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. dva roky po tom, čo sa dozvedel na základe inventarizácie o škode a kto za ňu zodpovedá. Žalobca sa aj po zmene žaloby od žalovaného 1/ domáhal schodku na skladových zásobách (vo výške 11.667,245 eur), nie náhrady škody pre to, že by bol za svoju činnosť trestne stíhaný a odsúdený a žalobca so svojím nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie. Žalovaný 1/ trestne stíhaný nebol a žalobca si nárok na náhradu škody v trestnom stíhaní voči nemu neuplatnil, preto vo vzťahu k nemu odvolacia námietka žalobcu, že si nárok na náhradu škody vzhľadom na neplynutie premlčacej doby počas uplatnenia nároku v trestnom konaní uplatnil včas, neobstojí. U žalovaného 2/ sa žalobca po zmene žaloby domáhal náhrady škody 11.667,245 eur z dôvodu schodku na skladových zásobách zisteného inventarizáciou z 09.12.2008 a náhrady škody 6.005,37 eur sa začal domáhať z dôvodu trestného činu sprenevery, za ktorý bol žalovaný 2/ odsúdený rozsudkom Okresného

súdu Námestovo sp. zn. 4T/70/2011 zo dňa 19. júla 2011, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 19.07.2011, t. j. aj v tomto prípade po uplynutí premlčacej doby podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá začala plynúť odo dňa vykonania inventúry 09.12.2008, kedy sa žalobca dozvedel o škode a kto za ňu zodpovedá a neplynula len v období od uplatnenia nároku na náhradu škody v trestnom konaní 23.11.2010 po jeho skončení 19.07.2011 (§ 112 OZ). Vzhľadom na uvedené je podľa odvolacieho súdu spôsobenie škody žalovanými úmyselne pre posúdenie veci irelevantné, keďže na základe neho by došlo len k predĺženiu objektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 2 OZ na 10 rokov, čo však nemá vplyv na začatie plynutia a uplynutie subjektívnej premlčacej doby podľa § 106 ods. 1 OZ, keďže sa ide o doby od seba nezávislé, t. j. ak sa skončí priebeh jednej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu.

2.2. Krajský súd uviedol, že na platné uznanie dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka je potrebné, aby dlžník písomne uznal, že zaplatí dlh a aby bol dlh priamo v písomnom uznaní určený čo do dôvodu a výšky. Z vyjadrenia žalovaných v zápise z inventarizácie z 09.12.2008 explicitne nevyplýva vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh, ktoré je o náležitosti uznanie dlhu podľa § 558 OZ. Nejde ani o uznanie dlhu podľa § 110 ods. 1 veta druhá OZ, pretože aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cz/60/91 (R 25/1993) vyplýva, že požiadavka určitosti uznávacieho prejavu podľa § 110 ods. 1 OZ čo do dôvodu a výšky dlhu je splnená aj bez výslovného použitia výrazu „uznanie dlhu“, avšak až vtedy, ak by z okolností prípadu, v tomto prípade z textu vyjadrení žalovaných k výsledkom inventarizácie z 09.12.2008 bolo nepochybné, že o takýto uznávací prejav išlo, čo splnené nebolo (a to sa vzťahuje voči žalovanému 2/ aj na listinu z 11.12.2008). Žalovaní, na rozdiel od uvádzaného rozhodnutia, platnosť uznaní popierali. Určitosť písomného prejavu vôle je objektívnou kategóriou a súd (nieto žalobca) nemôže urobený písomný prejav vôle meniť, či nahrádzať interpretáciou obsahu právneho úkonu (či už podľa § 32 ods. 2 OZ, resp. § 15 ZP). Krajský súd zdôraznil, že z obsahu spisu sp. zn. 4T/70/2011 vyplýva, že pri uzatváraní dohody o vine a treste na prokuratúre so žalovaným 2/ k uzavretiu dohody o náhrade škody nedošlo, na súde preto na otázku podľa § 333 ods. 3 písm. i/ Trestného poriadku, či nahradí škodu podľa dohody žalovaný 2/ neodpovedal a žalobca bol s nárokom na náhradu škody odkázaný v trestnom rozsudku na občianske súdne konanie.

2.3. Odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil vrátane nároku na náhradu trov konania žalovaných, vzhľadom na ich plný úspech vo veci, ako aj vrátane povinnosti žalobcu zaplatiť trovy konania štátu vzhľadom na jeho neúspech v konaní.

2.4. O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a žalovaným priznal nárok na ich náhradu v celom rozsahu, keďže mali v odvolacom konaní plný úspech vo veci.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie označiac ako dôvod jeho podania ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Navrhol, aby mu bola prisúdená náhrada trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

3.1. V dôvodoch dovolania žalobca uviedol, že význam správneho posúdenia právnej otázky platnosti uznania dlhu a v nadväznosti na to posúdenie otázky premlčania uplatňovaného nároku odvolací súd posúdil svojvoľne a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít, keď pri jeho vydávaní nebol dodržaný spravodlivý proces. Odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku uznania dlhu podľa § 558 Občianskeho zákonníka. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov v zmysle rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/7/2010 alebo 2MCdo/4/2009 ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval alebo ak zo skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

3.2. Dovolateľ uviedol, že zjavná nesprávnosť právneho posúdenia odvolacím súdom spočíva v otázke podstatného listinného dôkazu - zápise z inventarizácie zo dňa 09.12.2008 podpísaného žalovanými ako riadne uznanie dlhu - vyplýva zo svojvoľných a iracionálnych tvrdení odvolacieho súdu, že okolnosťami prípadu, ktoré je potrebné skúmať v prípade spornosti platnosti/neplatnosti písomného uznania dlhu sú text uznania dlhu a popieranie platnosti uznania dlhu dlžníkom. Podľa rozhodnutia najvyššieho súdu R 25/1993 požiadavka určitosti uznávacieho prejavu v zmysle § 110 ods. 1 OZ čo do dôvodu a výšky je splnená aj bez výslovného použitia výrazu „uznanie dlhu“, ak z okolností prípadu je nepochybné, že išlo o uznávací prejav. Za okolnosti prípadu, ktoré bolo potrebné preskúmať a posúdiť odvolacím súdom

možno považovať jedine skutkové okolnosti (kto, kedy, za akého stavu, pri akej príležitosti, v koho prítomnosti a pod.) určitý písomný úkon vykonal, nie to, či ho neskôr v zmysle procesnej obrany v konaní všeobecným spôsobom namieta. Dovolateľ poukázal aj na rozhodnutie najvyššieho súdu, v zmysle ktorého dôvod uznania dlhu nemusí byť v uznávacom prejave uvedený výslovne, stačí, ak je určený poukazom na upomienku o zaplatení dlhu, v ktorej je dôvod dlhu uvedený (R 123/1953).

3.3. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/79/2005 prejav vôle uznať dlh čo do dôvodu a výšky je určitý a zrozumiteľný, ak je výkladom podľa § 35 ods. 2 OZ objektívne pochopiteľný. Ďalšia nesprávnosť právneho posúdenia v odvolacom rozhodnutí potom podľa dovolateľa vyplýva z toho, že názor o údajnej nemožnosti interpretovať obsah namietaného právneho úkonu zo strany súdu nie je správny. Z ustálenej rozhodovacej praxe vyplýva opak, ustanovenie § 35 ods. 1 OZ by prakticky nemalo žiadny zmysel. Navyše žalobca v odvolacom konaní nežiadal, aby odvolací súd menil alebo nahrádzal obsah uznania dlhu vlastnými názormi a výkladmi, ako to uvádza odvolací súd.

3.4. Dovolateľ tiež namietol absenciu akéhokoľvek (aj minimálneho) posúdenia právneho úkonu uznania dlhu z hľadiska prejavu vôle žalovaných dlžníkov. Citoval z uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 7MCdo/12/2011 a 1Cdo/133/2008 časti týkajúce sa vôle, jej prejavu a ich výkladu a tvrdil, že odvolací súd v rozpore s touto rozhodovacou praxou dospel k záveru, že medzi sporovými stranami nedošlo k platnému uznaniu dlhu, keď prejav vôle žalovaných neposudzoval objektívne a z pohľadu všetkých skutkových okolností, za ktorých k nemu došlo.

3.5. Za nesprávne právne posúdenie žalobca označil otázku „námietky premlčania žalobného nároku vznesenú žalovanými počas sporového konania, kedy ustálená rozhodovacia prax na účely zamedzenia priechodu zjavnej nespravodlivosti tvrdosti konania (výslovne daný prípad) ustálila názory o prípadoch, kedy na vznesenú námietku premlčania súd nemusí prihliadať“; v tejto súvislosti poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/34/2011, nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 33/2012, uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 414/2012 a rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/2648/2003 a zdôraznil čl. 5 ods. 1 prvú vetu základných zásad Civilného sporového poriadku. Žalovanými vznesenú námietku premlčania označil za prostriedok umožňujúci poškodiť práva žalobcu, ktorú odvolací súd nemal akceptovať už len s poukazom na fakt, že obaja žalovaní boli pred podaním žaloby stíhaní za úmyselný trestný čin sprenevery, za ktorý bol žalovaný 2/ právoplatne uznaný za vinného. Odvolací súd neprihliadol na to, že obsahom dohody o vine a treste uzatvorenej žalovaným 2/ bolo jeho vyhlásenie, že nahradí škodu (opätovné znaky uznania dlhu). Aj vzhľadom na to je dovolaním napadnuté rozhodnutie v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou.

3.6. V závere dovolania dovolateľ uviedol, že odvolací súd hodnotil vykonané dôkazy jednostranne, výsluchy a listinné dôkazy dokonca v extrémnom rozpore s tým, čo nimi bolo v konaní osvedčené a preukázané. Závery odvolacieho súdu žalobca označil za nelogické, arbitrárne a svojvoľné právne posúdenie v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou, čím bolo porušené jeho právo na náležité odôvodnenie rozhodnutia.

4. Dňa 10.08.2021 bolo Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručené elektronicky (emailom) vyjadrenie žalovaných k dovolaniu. Nakoľko ide podľa jeho obsahu o podanie vo veci samej (§ 123 ods. 2 CSP), urobené bez autorizácie podľa osobitného predpisu, ktoré žalovaní dodatočne nedoručili do desiatich dní najvyššiemu súdu v listinnej alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu, dovolací súd na toto podanie žalovaných neprihliadal (§ 125 ods. 2 CSP).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP, ďalej aj „najvyšší súd“ príp. „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie ďalšie odvolanie) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akéhokoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie

prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú jeho opodstatnenosť. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytykána v dovolaní (porovnaj § 428 CSP).

7. Zákon kladie na vymedzenie dovolacích dôvodov prísne kvalitatívne nároky. V preskúmvanej veci dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania odôvodnil poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) CSP a tvrdením, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil. Poukázal na vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/7/2010 alebo 2MCdo/4/2009. Dovolací súd iba stručne uvádza, že uvedené rozhodnutia boli prijaté za účinnosti právnej úpravy Občianskeho súdneho poriadku, ktorá spolu s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu spochybňuje právne posúdenie veci v dovolacom konaní (§ 241 ods. 2 písm. c/) považovala za spochybnenie vecnej správnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, nezakladajúcej prípustnosť dovolania v zmysle § 237 OSP.

9. Dovolací súd potom konštatuje, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ riadne nešpecifikoval. Dovolateľ síce vo všeobecnosti uviedol právnu otázku riešenú odvolacím súdom („platnosť uznania dlhu a v nadväznosti na to premlčanie“), no de facto prejavil nespokojnosť s hodnotením dôkazov a skutkovým stavom zisteným súdmi v základnom konaní, preto nemožno hovoriť o riadnom uplatnení (zdôvodnení) prípustnosti dovolania z uvedeného dovolacieho dôvodu.

10. Dovolací súd v súlade s nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 pri posudzovaní, či dovolateľ dostatočne vymedzil dovolací dôvod, posudzoval text dovolania autenticky ako celok (pozri aj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020) a vychádzajúc z obsahu dovolania v zmysle § 124 CSP dospel k záveru, že dovolateľ namietal tzv. vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (keď aj vo vzťahu k vymedzeniu právnej otázky uviedol, že „keď pri vydávaní dovolaním napadnutého rozhodnutia nebol dodržaný spravodlivý proces“).

11. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom

svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. 251/03).

12. Prvá odvolacia výtka dovolateľa sa týkala správnosti hodnotenia listinného dôkazu - zápisu z inventarizácie zo dňa 09.12.2008; dovolateľ prejavil nespokojnosť so závermi odvolacieho súdu, že v prípade spornej (ne)platnosti písomného uznania dlhu je potrebné skúmať okolnosti prípadu, keď sa nestotožnil ani s názorom odvolacieho súdu o nemožnosti interpretovať obsah namietaného právneho úkonu súdom.

13. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Súd v civilnom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi strán sporu na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie strán sporu.

14. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritorne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števeček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

15. Odvolací súd (na str. 4 dovolaním napadnutého rozsudku) uviedol, že zo zápisu z inventarizácie z 09.12.2008 explicitne nevyplýva esenciálna náležitosť uznania dlhu podľa § 558 OZ, ktorou je vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh. Okresný súd (v bode 32. rozsudku) konštatoval, že v zápise z inventarizácie z 09.12.2008 sú obsiahnuté prejavy žalovaných, že nesú plnú zodpovednosť za uvedený schodok, resp. jeho alikvotnú časť 441.946,25 Sk a je každý toho vedomý; okresný súd dospel k záveru, že žalovaní podpísali tejto listiny len podpísali a akceptovali výsledky zistené inventarizáciou a vedomosť za takto vzniknutý a vyčíslený schodok. Dovolací súd oboznámením s obsahom tohto listinného dôkazu (č. I. 136 a 138 súdneho spisu) zistil správnosť uvedeného skutkového záveru súdov nižších inštancií. Ustanovenie § 558 Občianskeho zákonníka pre platnosť uznania dlhu ako jednostranného písomného adresovaného právneho úkonu z hľadiska obsahu vyžaduje okrem riadneho označenia veriteľa a dlžníka aj určenie dôvodu dlhu, jeho výšky a skutočností, z ktorých vyplýva vedomosť dlžníka o svojej povinnosti (pripravenosť plniť). V zápise z inventarizácie z 09.12.2008 záväzok dlžníkov, že dlh (ktorý by bol riadne špecifikovaný) uhradia, absentuje. Odvolací súd správne poznamenal, že „určitosť písomného prejavu vôle je objektívnou kategóriou a súd (nieto žalobca) nemôže urobený písomný prejav vôle meniť, či nahrádzať interpretáciou obsahu právneho úkonu (či už podľa § 32 ods. 2 OZ, resp. § 15

ZP)“. Uvedenému odporuje dovolateľovo tvrdenie (odkazujúce na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/79/2005), že názor odvolacieho súdu, že nemôže interpretovať obsah namietaného právneho úkonu, nie je správny - odvolací súd takýto názor neprezentoval.

15.1. Odvolací súd pri skúmaní obsahu tohto listinného dôkazu z hľadiska § 110 ods. 1 OZ (t. j. z hľadiska potencionalnej aplikácie 10-ročnej premlčacej doby, ktorá plynie v prípade písomne uznaného záväzku) konštatoval, že z hľadiska požiadavky určitosti uznávacieho prejavu podľa § 110 ods. 1 OZ čo do dôvodu a výšky dlhu v písomnom uznaní dlhu nemusí byť výslovne použitý pojem „uznanie dlhu“, avšak až vtedy, ak bolo z okolností prípadu, t. j. v tomto prípade z textu vyjadrení žalovaných k výsledkom inventarizácie z 09.12.2008 nepochybné, že o takýto uznávací prejav išlo (R 25/1993), čo splnené v tomto prípade nebolo, pričom žalovaní, na rozdiel od uvádzaného rozhodnutia, platnosť uznání popierali. Odvolací súd teda jasne a zrozumiteľne uviedol, že aj keď sa pre platnosť uznávacieho prejavu nevyžaduje použitie pojmu uznanie dlhu (ktorý v zápise z inventarizácie obsiahnutý nie je), z okolností prípadu - textu písomnosti, ktorú žalobca označil za uznanie dlhu, prejav vôle uznať záväzok vyvodit' nemožno. Odvolací súd tiež upozornil, že v judikáte publikovanom ako R 25/1993 platnosť uznávacieho prejavu popieraná nebola (dovolací súd pripomína, že žalovaný v uvedenom konaní v čestnom prehlásení, ktoré bolo uznávacím prejavom, uviedol dôvod dlhu (kúpa hnutelných vecí) aj jeho výšku, pričom nepoprel prevzatie predmetu kúpy ani svoj pôvodný súhlas s vyplatením kúpnej ceny). Týmto (viď body 15. a 15.1. tohto rozhodnutia dovolacieho súdu) odvolací súd, hoci dovolateľ tvrdil opak, posúdil uznanie dlhu z hľadiska prejavu vôle žalovaných. Dovolací súd iba pripomína, že uznanie dlhu v zmysle § 110 ods. 1 OZ má právne dôsledky len z hľadiska plynutia a dĺžky premlčacej doby, nezbavuje dlžníka možnosti namietat' v súdnom konaní samotnú existenciu pohľadávky.

16. Dovolateľ vznesol výhrady aj voči právnomu posúdeniu námietky premlčania vznesenej žalovanými v tom smere, že na účely zamedzenia priechodu zjavnej nespravodlivosti a tvrdosti konania, súd na vznesenú námietku premlčania nemusí prihliadať. Dovolací súd pripomína sporový charakter prejednávanej veci aj to, že dôkazné bremeno či už v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku alebo Civilného sporového poriadku zaťažuje toho účastníka (od 01.07.2016 stranu sporu), ktorý tvrdí rozhodné skutočnosti a vyvodzuje z nich pre seba priaznivé právne dôsledky. Je na veriteľovi, ktorý sa domáha splnenia dlhu, aby preukázal vznik splatnej pohľadávky voči dlžníkovi. Povinnosťou žalobcu bolo a je nielen označenie dôkazov, ktoré má súd vykonať na preukázanie rozhodujúcich skutočností v žalobe (§ 79 ods. 1 OSP, § 132 ods. 1 CSP), ale najmä povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu (§ 150 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie tvrdenie ani dôkazy o rozpore vznesenej námietke premlčania žalovaných nepredniesol. V odvolacom konaní v odvolaní (č. l. 729) iba uviedol, že „Z vyššie uvedených dôvodov nárok žalobcu nemôže byť za žiadnych okolností považovaný za premlčaný, keď v danom prípade išlo o preukázané úmyselné konanie žalovaných v rozpore s dobrými mravmi“. Žalobca teda argumentoval rozporom s dobrými mravmi vo vzťahu k tvrdenému úmyselnému konaniu žalovaných, nie vo vzťahu k námietke premlčania. Dovolací súd upozorňuje, že v dovolacom konaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP), pričom dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Na okraj dovolací súd poznamenáva, že neprihliadnutie na námietku premlčania pre jej rozpor s dobrými mravmi je oprávneným (realizovateľným vo výnimočných prípadoch odôvodnených výnimočnými skutkovými okolnosťami), nie zákonnou povinnosťou súdu.

17. Dovolací súd vzhľadom na predmet konania a skutkové aj právne závery, ku ktorým dospeli súdy v základnom konaní konštatuje, že odôvodnenia ich rozsudkov spĺňajú kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP, preto ich nemožno považovať za nepreskúmateľné, neodôvodnené, či zjavne arbitrárne (svojoľné). Odôvodnenie rozsudkov zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnení rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

18. Doposiaľ vykonané dokazovanie teda dostatočne odôvodňuje závery prijaté súdom prvej inštancie aj súdom odvolacím. Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižších stupňov nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by totiž predstavovalo odňatie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

19. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil. Dospel potom k záveru, že dovolanie je nedôvodné, a preto ho dovolací súd ako celok zamietol (§ 448 CSP).

20. V dovolacom konaní úspešným žalovaným najvyšší súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože im nijaké nevznikli (§ 255 ods. 1 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.